

Warszawa, dnia 7 stycznia 2022 r.

Informacja o wynikach kontroli
na temat: *Prowadzenie postępowań dyscyplinarnych wobec funkcjonariuszy Policji zrealizowanej w Komendzie Miejskiej Policji w Poznaniu*

- I. Podstawa prawna**
Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹.
- II. Tryb kontroli**
Kontrola została przeprowadzona przez Departament Kontroli i Nadzoru Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w trybie zwykłym, zgodnie z *Planem kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2019*.
- III. Termin kontroli**
Od 23 września 2019 r. do 31 stycznia 2020 r.
- IV. Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:**
- 1) Wyznaczenie/odwołanie/wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego.
 - 2) Realizacja zadań przez przełożonego właściwego w sprawach dyscyplinarnych oraz rzecznika dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego.
 - 3) Wszczęcie i prowadzenie postępowania dyscyplinarnego.
 - 4) Wykonanie kary dyscyplinarnej, przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej lub wykonania kary oraz zatarcie kary.
 - 5) Nadzór nad czynnościami rzecznika dyscyplinarnego realizowanymi w ramach czynności wyjaśniających oraz postępowania dyscyplinarnego.
- V. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 lipca 2019 r.**
- VI. Ustalenia kontroli – ocena kontrolowanej działalności**
Sposób realizacji zadań przez Komendanta Miejskiego Policji w Poznaniu² w zakresie objętym kontrolą oceniono **pozytywnie mimo nieprawidłowości**. Na ocenę kontrolowanej działalności zasadniczy wpływ miała skala oraz istotność stwierdzonych nieprawidłowości definiowania ze względu na jej charakter oraz skutek. Stwierdzono, że co do zasady przeprowadzanie czynności wyjaśniających oraz postępowań dyscyplinarnych odbywało się na podstawie i w zgodzie z ustawą z 6 kwietnia 1990 r. *o Policji*³ oraz przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 13 lutego 2014 r. *w sprawie szczegółowego*

¹ t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Zwane dalej: KMP.

³ t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 161 z późn. zm.

trybu wykonywania czynności związanych z postępowaniem dyscyplinarnym w stosunku do policjantów⁴. Zadania realizowane w ramach czynności wyjaśniających oraz postępowania dyscyplinarne wykonywano z zachowaniem właściwości, tj. były one realizowane przez przełożonego dyscyplinarnego (lub upoważnionych przez niego zastępców komendanta) oraz rzecznika dyscyplinarnego.

Stwierdzono również, że stronom postępowania dyscyplinarnego, co do zasady, umożliwiano korzystanie z ich uprawnień. Kary dyscyplinarne wykonywano skutecznie oraz w sposób zgodny z przepisami.

W jednym przypadku za **nieprawidłowość** uznano niedochowanie wymogu posiadania przez wyznaczonego rzecznika dyscyplinarnego odpowiedniego stopnia służbowego, czym naruszono dyspozycję art. 135a ust. 3 ustawy o Policji⁵. **Nieprawidłowością** było również nieuzasadnione odwołanie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego (nawet do 90 dni od czasu zakończenia czynności wyjaśniających), co ostatecznie mogło skutkować koniecznością odmowy wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub jego umorzenia (z uwagi na okres przedawnienia karalności). Z punktu widzenia kryteriów oceny działania takie należało uznać za niecelowe.

Do **nieprawidłowości** zakwalifikowano ponadto niezawiadomienie przez przełożonego dyscyplinarnego prokuratora o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego (na jego wniosek) i wyniku tego postępowania, co z kolei stanowiło naruszenie wymogu wskazanego w art. 134i ust. 3 ustawy o Policji.

Stwierdzono jeden przypadek niezapoznania obwinionego z aktami postępowania oraz niewydania przez rzecznika postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych, co zakwalifikowano jako **nieprawidłowość**.

Negatywnie oceniono funkcjonującą w KMP, powszechnie wykorzystywaną i stosowaną praktykę automatycznego zawieszania toczącego się postępowania dyscyplinarnego, z chwilą uzyskania informacji o równoległe toczącym się wobec obwinionego postępowaniu karnym lub informacji o długotrwałym zwolnieniu obwinionego od zajęć służbowych z powodu choroby. W 2 przypadkach (na 6 poddanych kontroli postępowań zawieszonych) zawieszenie zastosowano pomimo, że nie przeprowadzono jakichkolwiek czynności dowodowych. Ponadto pomimo, że warunkowano kontynuację postępowania od powrotu do służby funkcjonariusza lub uzyskania zgody lekarza na jego udział w czynnościach, to nie występowało o taką zgodę (2 przypadki) lub też pisma w tym zakresie wysyłano ze znacznym opóźnieniem (nawet po 104 dniach od zawieszenia postępowania).

Negatywnie oceniono również realizację przez rzecznika obowiązku wynikającego z § 7 ust. 2 ww. rozporządzenia MSW. Zgodnie z dyspozycją ww. przepisu w czasie zawieszenia postępowania dyscyplinarnego rzecznik okresowo, nie rzadziej niż raz w ciągu miesiąca, podejmuje czynności niezbędne do ustalenia, czy przyczyny zawieszenia nie ustały. Z czynności tych rzecznik winien sporządzić notatkę urzędową i włączyć ją do akt postępowania. Brak w aktach postępowań wymaganych notatek determinował zespół kontrolerów do uznania, że czynności te w wielu przypadkach nie były wykonywane. Wynikiem tego był brak możliwości stwierdzenia, czy i jakie czynności podejmował rzecznik, z jaką częstotliwością oraz do jakich wniosków doszedł. Ponadto, rzecznik nie dokumentował również faktu odstąpienia od obowiązku, o którym mowa w ust. 2, jeżeli okoliczności związane z przyczyną zawieszenia to uzasadniały. Brak podejmowania odpowiednich działań przez rzecznika oraz ich dokumentowania mogło potencjalnie powodować bezzasadność dalszego utrzymywania zawieszenia postępowania dyscyplinarnego, co z kolei mogło wydłużać czas jego prowadzenia.

⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 306, zwane dalej rozporządzenie MSW.

⁵ Zwana dalej ustawą.

Wśród licznych **uchybień** wskazać należy m.in. na następujące: brak w wewnętrznych aktach organizacyjnych (Szczegółowy Zakres Zadań Wydziału Kadr i Szkolenia, karty opisu stanowiska pracy) zapisów dotyczących przeprowadzania czynności wyjaśniających oraz prowadzenia rejestru postępowań dyscyplinarnych⁶; niewypełnianie karty „przeгляд akt”; niestosowanie wzorów protokołów stanowiących załącznik do rozporządzenia MSW (były one nieznacznie zmodyfikowane); nierzetelne wypełnianie poszczególnych rubryk w protokołach; podawanie w postanowieniach i orzeczeniach złych podstaw prawnych bądź też niepełnej kwalifikacji prawnej zarzutu oraz brak potwierdzania odbioru wezwań.

Funkcjonujący w KMP nadzór nad rzecznikami, sprawowany zarówno bezpośrednio przez przełożonego dyscyplinarnego, jak i przez naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia nie gwarantował prawidłowości wykonywanych przez nich czynności służbowych, co potwierdziły stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości oraz uchybienia.

Mając na uwadze powyższe, zachodzi konieczność wprowadzenia przez Komendanta uregulowań wewnętrznych w obszarze dotyczącym czynności wyjaśniających prowadzonych przez rzecznika, a także zmodyfikowanie lub wprowadzenie nowych mechanizmów w zakresie sprawowania nadzoru nad przebiegiem i dokumentowaniem ww. czynności oraz postępowań dyscyplinarnych.

VII. Wnioski i zalecenia pokontrolne

W celu wyeliminowania ze służbowej działalności stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień i nieprawidłowości oraz usprawnienia funkcjonowania kontrolowanej jednostki, wnioskowano o:

- 1) uwzględnienie w aktach wewnętrznych regulujących organizację i funkcjonowanie KMP (szczegółowy zakres zadań Wydziału Kadr i Szkoleń, karty opisu stanowiska pracy) zadań związanych z przeprowadzaniem czynności wyjaśniających oraz prowadzeniem rejestru postępowań dyscyplinarnych;
- 2) dokumentowanie przez przełożonego dyscyplinarnego (co najmniej w formie adnotacji na dokumencie) imiennego wyznaczania rzeczników dyscyplinarnych do prowadzenia poszczególnych czynności wyjaśniających;
- 3) bezwzględne przestrzeganie przepisów ustawy o *Policji* w zakresie wyznaczania rzeczników do prowadzenia postępowań dyscyplinarnych oraz czynności wyjaśniających (art. 135a ust. 3 pkt 2 ustawy);
- 4) niezwłoczne wszczynanie postępowań dyscyplinarnych, a w przypadkach o których mowa w art. 134i ust. 3 ustawy o *Policji*, zawiadamianie o tym fakcie oraz o wyniku tego postępowania właściwego prokuratora;
- 5) realizację *Porozumienia* w zakresie przekazywania organizacji związkowej danych osobowych obwinionego oraz pozostałych informacji dotyczących popełnionego przez niego przewinienia dyscyplinarnego wyłącznie po uzyskaniu zgody funkcjonariusza, i ściśle z treścią § 9 ww. dokumentu;
- 6) zobowiązanie rzeczników dyscyplinarnych do:
 - monitorowania i potwierdzania prawidłowości dostarczenia korespondencji przesyłanej w ramach postępowań dyscyplinarnych (zgodnie z zasadami określonymi w Kodeksie postępowania karnego),
 - wyeliminowania uchybień wyszczególnionych w wystąpieniu pokontrolnym,

⁶ Zwany również *rejestrem*.

- każdorazowego (bezwzględnie) przestrzegania prawa obwinionego do zapoznania z aktami przed zakończeniem postępowania dyscyplinarnego i protokołowania tej czynności, a także wydawania postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych,
 - realizacji obowiązku wynikającego z § 7 ust. 2 rozporządzenia MSW, dotyczącego okresowego, nie rzadziej niż raz w ciągu miesiąca, podejmowania czynności niezbędnych do ustalenia, czy przyczyny zawieszenia nie ustały, a także dokumentowania tych czynności,
 - sporządzania pisemnych wniosków do przełożonego dyscyplinarnego (o których mowa w § 7 ust. 4 oraz § 9 rozporządzenia MSW);
- 7) zawieszanie postępowań dyscyplinarnych wyłącznie po zaistnieniu rzeczywistej długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej ich prowadzenie, po wyczerpaniu wszystkich dostępnych źródeł dowodowych;
- 8) wprowadzenie, w ramach kontroli wewnętrznej, mechanizmów skutecznego nadzoru nad prawidłową realizacją zadań przez rzeczników dyscyplinarnych, w tym dążenie do ich stałego doskonalenia zawodowego.